

03.03.2010 - JAN SŮRA - Ekonomika

Uran se bude už jen uklízet

Těžba radioaktivního materiálu se nevyplatí. Stát slibuje, že škody po těžbě vyčistí do roku 2035

Stráž pod Ralskem - Likvidace následků chemické těžby uranu na severu Čech potrvá o šedesát let kratší dobu, než stát původně plánoval.

Pomoci tomu mají nové technologie a zařízení, do kterých už státní podnik Diamo investoval přes půl druhé miliardy korun – a podobnou sumu prostaví do roku 2012. „Nové technologie sanaci území ložiska Stráž podstatně zrychlí, do roku 2035 by mohlo být vyčištěné,“ řekl generální ředitel Diama Jiří Jež.

Diamo nyní může účinněji zpracovat a neutralizovat roztoky, které po těžbě uranu zbyly. Velkou část zásob uranu v okolí Stráže pod Ralskem totiž lidé z Diama od roku 1967 do roku 1996 dobývali chemicky, do podzemí tlačili chemikálie, které surovinu v hornině rozpouštěly. Těžba tak znamenala jednu z největších ekologických katastrof v zemi.

Podle původních plánů mělo odstraňování jejích následků probíhat zhruba sto let, zatím je vyčištěno kolem deseti procent území. Loni Diamo spustilo první linku na likvidaci louhů za 1,5 miliardy korun, jejíž stavbu zajistila OHL ŽS. Hlavními dodavateli byly Syner, Subterra a Chemoprojekt. Druhou za 1,64 miliardy korun pak postaví sdružení firem OHL ŽS, Syner, Metrostav a Geosan a nepřímo ji zaplatí stát, který Diamu dává peníze na odstraňování starých zátěží.

Letos jdou na zahlazování následků hornické činnosti dvě miliardy korun, téměř o sedmdesát milionů korun více než loni. Další zhruba miliarda a půl přichází od státu na vyplácení rent bývalých horníků. Celkové náklady na odstranění následků těžby v Česku mají dosáhnout zhruba 80 miliard korun.

Diamo i přes dotace loni skončilo ve ztrátě 9,4 milionu korun. Podle Ježe to způsobily některé neuhrazené odpisy státem nebo dary nepotřebných nemovitostí obcím – například jde o těžní věž na Dole František předanou obci Horní Suchá.

Vyčištěné území předá Diamo nejspíše Stráži pod Ralskem. Tamní radnice však zatím neví, co s pozemky bude dělat. „Nejspíš tam bude jen les. Nevím, zda by to bylo pro nějakou občanskou vybavenost dostatečně vhodné vzhledem k tomu, co se tam předtím dělo,“ řekla starostka Stráže pod Ralskem Věra Bradáčová.

Na ztrátě Diama se podepsal také pokles ceny uranu. „Ta v roce 2007 vylétla na 140 dolarů, pak už klesala a poslední rok se drží kolem 40 dolarů,“ řekl Štěpán Pírko ze společnosti Colosseum.

I přes pád ceny loni Diamo na výrobě chemického koncentrátu vydělalo 241 milionů korun. Hospodářská krize se však projevila jinak – nižší cena suroviny utišila debaty o obnovení těžby v okolí Stráže pod Ralskem, které vypukly na cenovém vrcholu.

Diamo stále uran těží v Dolní Rožínce, práce chce Diamo ukončit zřejmě v roce 2013. „Jsme už ve 24. patře, zásoby už končí. Je to nejdéle fungující důl na uran na světě. Na obnovení těžby proto nepracujeme,“ říká šéf Diama, který se za pokračování těžby přimlouval.

„Občas se na uran chodí ptát někdo ze zahraničních investorů, ale jsou to spíše zdvořilostní návštěvy,“ dodává.

Jasně k tomu, zda těžbu obnovit nebo ne, nemluví ani ministerstvo průmyslu. „Je nezbytné zásoby této strategické suroviny chránit před znehodnocením, ať už budou v budoucnu využity či nikoliv,“ řekl mluvčí ministerstva průmyslu a obchodu Pavel Vlček.

Konec těžby spolkně nemalé prostředky – 300 milionů půjde na sanaci dolu, další zhruba čtyři miliardy na sanaci nádrží s kaly, nakonec dělníci důl zatopí.

Podnik se na útlum postupně připravuje a loni začal s velkým propouštěním. Personální audit v Diamu našel zhruba tři sta nadbytečných pracovníků, z nichž část firmu již opustila. Uran nyní živí zhruba 2 800 lidí, přitom před deseti lety to bylo o 1 340 zaměstnanců více.

Tisícovka lidí, která nyní pracuje v Dolní Rožínce, má po zavření dolu přejít na práci na výstavbě obřího zásobníku plynu. O jeho výstavbě jedná Diamo s Českou plynárenskou. „Shání investora, tvrdí, že ho už mají,“ dodal Jež. Zásobník by vznikl vedle současného dolu, Diamo by do stavby nedalo ani korunu.

Ještě loni mzdy rostly o více než tři procenta, letos už firma platy zmrazila. Průměrná mzda dosáhla 25 849 korun.

Foto popis| POSLEDNÍ LOŽISKA. Těžba uranu zanechala v okolí Stráže pod Ralskem rozsáhlé škody. V roce 2013 skončí práce v posledním dole a do roku 2035 by nemělo být po těžbě ani stopy.

Foto autor| FOTO: MAFA – BOŘIVOJ ČERNÝ